

7 oktober: Lät Israel det hända?

Hamas attack den 7 oktober 2023 är en av de mest förödande underrättelse- och säkerhetsmisslyckandena i Israels historia. Den var också en av de mest förbryllande. Inte bara var de taktiska detaljerna i anfallet till stor del kända i förväg, utan israeliska institutioner varnades upprepade gånger – av deras egna officerare, av frontlinjeobservatörer och av utländska allierade – ändå vidtogs inga avgörande förebyggande åtgärder. Detta väcker en oroande fråga: Var katastrofen endast ett resultat av vårdslöshet och högmod, eller tilläts den, på någon nivå, att ske?

Tidigare underrättelser och ignorerade varningar

Långt innan den 7 oktober hade israelisk underrättelsetjänst ett cirka 40-sidigt Hamas-dokument, kodnamnet **“Jerikoväggen”**, som steg för steg beskrev det slutliga anfallet: drönarattacker, skärmflygare, genombrott av gränsstängslet, attacker mot militärbaser och massakrer i närliggande civila områden. Planen erhöles mer än ett år i förväg och distribuerades brett bland höga militär- och underrättelseofficerare. Ändå avfärdades den som “aspirationell”, bortom Hamas kapacitet.

Registret över varningar under 2023 är belastande. Signalunderrättelsesoldater flaggade förberedelser som stämde överens med planen. En sergeant i Enhet 8200 varnade sina överordnade i september 2023 att planen var “överhängande” och liknade den vid shofarens alarm. Gränsobservatörer – många av dem unga kvinnor stationerade vid övervakningsposter – lämnade upprepade rapporter om Hamas-övningar, drönare och repetitioner som speglade Jerikoväggsplanen. De avfärdades, till och med hotades med bestraffning för att de insisterade.

Den 6 oktober upptäckte underrättelsetjänsten att **dussintals Hamas-operatörer aktiverade israeliska SIM-kort** – ett tydligt tecken på förestående infiltration. Timmar innan attacken hörde IDF:s stabschef Herzl Halevi själv dessa rapporter under ett konferenssamtal men behandlade dem som rutinövningar.

Var och en av dessa signaler stämde överens, var och en minimerades, och ingen ledde till ökad beredskap.

Varningar från allierade

Israel var inte den enda parten som var medveten om den förestående faran. **Egyptisk underrättelsetjänst** varnade upprepade gånger sina israeliska motsvarigheter att “något stort” var på väg. I slutet av september 2023 berättade general Abbas Kamel personligen för premiärminister Netanyahu att Hamas planerade en “hemska operation”. Samtidigt flaggade USA för en ökande risk för Hamas-våld dagarna innan, även om Washington senare bekräftade att de aldrig hade sett Jerikoväggsplanen själv.

Trots detta vidtog Israel inga särskilda förberedelser, och Netanyahu förnekade senare att han överhuvudtaget fått sådana varningar.

Nova-festivalens sårbarhet

En av de mest hjärtskärande aspekterna av tragedin är **massakern på Nova-musikfestivalen**, där över 360 unga människor dödades.

Förlängningen av festivalen till den 7 oktober godkändes av IDF bara två dagar tidigare, men ingen kontaktperson på plats eller förstärkt försvar tillhandahölls – trots att platsen låg en kort sträcka från Gaza-gränsen. Timmar innan attacken diskuterade IDF- och Shin Bet-officerare privat möjligheten av ett hot mot festivalen men varnade inte arrangörerna eller evakuerade platsen.

När anfalllet började var det israeliska flygvapnet på sin lägsta beredskapsnivå på årtal, med endast två stridsflygplan och två helikoptrar i snabb beredskap över hela landet. Förstärkningar till festivalområdet anlände inte förrän nästan fem timmar efter att dödandet började.

Försenad respons och kommando-kaos

Misslyckandet slutade inte med underrättelser. På morgonen den 7 oktober slog Hamas ut kameror, radioapparater och sensorer i en koordinerad attack, vilket gjorde de israeliska styrkorna blinda. De första mobiliseringsorderna utfärdades inte förrän mer än en timme efter att anfalllet började. Vid det laget hade Hamas-krigare redan brutit igenom 77 punkter längs gränsen.

I kibbutzen Be’eri tog det timmar för IDF att reagera, och över 100 invånare dödades. I Nir Oz anlände de första trupperna efter att angriparna redan hade lämnat. På Nova-festivalen trodde befälhavare felaktigt att platsen hade evakuerats, även om hundratals festdeltagare fortfarande var under beskyddning.

Strukturell och strategisk blindhet

Analytiker ramar ofta in dessa misslyckanden under begreppet **“Conceptzia”** – antagandet att Hamas var avskräckt, fokuserat på styrning och ointresserat av storskalig krigföring. Denna uppfattning, förstärkt av överdriven tilltro till Gazas “smarta stängsel” och andra teknologiska barriärer, lämnade Israel dåligt försvarat.

Två dagar före attacken omplacerades IDF:s kommandoförband från Gaza till Västbanken för att skydda bosättare, vilket lämnade endast en handfull bataljoner längs Gaza-gränsen. Övervakningsenheter i Gaza opererade redan med reducerad täckning, med natt- och helgövervakning nedskuren sedan 2021.

Tidpunkten – Simchat Torah, en religiös högtid – förvärrade sårbarheten.

Efterspel: Utredningar, avgångar och utkast till rapporter

Sedan den 7 oktober har flera interna utredningar katalogiserat misslyckandena. IDF:s utredning 2025 kallade händelserna för ett **”totalt misslyckande”** att skydda civila. Chefen för militär underrättelsetjänst, generalmajor Aharon Haliva, avgick i april 2024 och accepterade ansvaret för sin grenens felbedömningar. Shin Bets egen granskning (2025) listade allvarliga brister och utlöste politiska spänningar. Statsrevisorn har utfärdat utkast till resultat som hårt kritiserar polis- och militärbefäl angående Nova-festivalen.

Ändå tillskriver inget av dessa rapporter avsikt. De beskriver felaktiga uppfattningar, felbedömningar och förlamning – men inte konspiration.

Cui Bono? Gazas framtid

Ändå kvarstår misstankarna. Under månaderna efter den 7 oktober har israelisk politik beslutsamt skiftat mot massförflyttning av gazabor, med öppna samtal om **”frivillig migration”** och återbosättning. Tidigare amerikanske presidenten Donald Trump har till och med framfört idén om att omvandla Gaza till **lyxiga fastighetsprojekt**, lyxprojekt och ett centrum för teknik, AI-startups och tillverkning – visioner som är omöjliga utan att först avlägsna en stor del av den palestinska befolkningen.

Detta ger tyngd åt argumentet att attacken, trots att den var blodig och verklig, tjänade politiska och strategiska syften för Israel och dess allierade.

Slutsats

Bevisen kring den 7 oktober är överväldigande på ett sätt: Israel hade underrättelser, varningar och till och med realtidsindikatorer på vad som skulle komma. Misslyckandet att agera kan inte tillskrivas en enskild förbiseende utan till en kaskad av beslut – var och en skjuter upp, avfärdar eller förringar hot som i efterhand var uppenbara.

Om detta innebär medvetet tillstånd är en annan fråga. Inget avgörande dokument eller erkännande har dykt upp som bevisar avsikt. Vad som finns är **omständighetsbevis** – men i sådan mängd och med sådan märklighet att många har svårt att acceptera att enbart inkompetens är hela historien.

Som minst var den 7 oktober inte bara en överraskande tragedi. Det var ett misslyckande som förutspåddes, övades och varnades för, men oförklarligt tilläts att utvecklas. Och i efterspelet har förödelsen används för att rättfärdiga omfattande åtgärder mot Gaza som på ett oroande sätt stämmer överens med långvariga ambitioner att omforma territoriet – tömt på palestinier – till lönsamma fastigheter och högteknologisk industri.

Så även om avgörande bevis saknas, antyder omständighetsbevisen starkt att den 7 oktober, om den inte var orkestrerad, åtminstone tilläts att ske.

Referenser

- **New York Times** (dec. 2023). *Israel kände till Hamas attackplan mer än ett år tidigare.*
- **Haaretz** (2023–2025). Olika utredningsrapporter om varningar från Enhet 8200, vittnesmål från gränsövervakningssoldater och interna IDF-utredningar.
- **Kan 11 News** (2024). *Israeliska flygvapnets oförberedelse den 7 oktober.*
- **The Guardian** (okt. 2023). *Egypten varnade Israel för Hamas attack dagar före anfallet, säger amerikansk lagstiftare.*
- **Associated Press** (okt. 2023). *Egyptisk underrättelsetjänst varnade Israel upprepade gånger för Hamas planer.*
- **Times of Israel** (2023–2025). Rapportering om IDF-utredningar, godkännanden av Nova-festivalen och utkast från statsrevisorn.
- **Washington Post** (2023–2024). Rekonstruktioner av händelserna den 7 oktober, inklusive Hamas "i öppen dager" övningar och israeliska svar.
- **Ynet News** (2024–2025). Rapporter om försenade IDF-svar i Be'eri och Nir Oz.
- **IDF:s talespersonsenhet** (feb. 2025). *Sammanfattning av resultaten från undersökningskommissionen för 7 oktober.*
- **Shin Bets interna granskning** (mars 2025). Resultat om underrättelsemisslyckanden och policygap.
- **CNN** (2023–2024). Rapportering om internationella underrättelsevarningar och amerikanska uttalanden om Jerikoväggen.
- **Al Jazeera** (2023–2025). Rapporter om förflyttningsspolitik i Gaza och debatter om "frivillig migration".
- **Donald J. Trump, kampanjuttalanden** (2024). Kommentarer som föreslår omvandling av Gaza till lyxfastigheter och teknik-/tillverkningscentra.